

CHÁJÉ SZÁRÁ

Két "siduch"...és a harmadik

„És Izsák bevezette Rivkát anyja, Sára, sátrába. És elvette Rivkát, aki a felesége lett és megszerette őt, majd megvigasztalódott Izsák anyja halála után.”

„És Ábrahám ismét megnősült, felesége neve Ketura volt.” (1Mózes 24,67 és 25,1).

A Tórának ebben a szakaszában két házasságról van szó. Sára halála után Ábrahám nagy gondban van. Fiának, Izsáknak, aki már 37 éves, feleséget kell találnia. Méghozzá megfelelő feleséget, hiszen ő Ábrahám szellemi örököse, aki sok tekintetben „első” volt. Ő volt az első zsidó, akit körülmélték nyolcnapos korában, akinek szülei egyistenhívők voltak, aki hagyta (volna) magát feláldozni Isten szavára, s ezzel megvetette a zsidó mártíromság alapjait.

A pogány és erkölcstelen kánaánita népek között aligha lelt volna megfelelő menyasszonyra. Egy „vegyes házasság” tragikus következményekkel járt volna. Ezért egy nem idevalósít kellett keresni, lehetőleg olyat, aki Ábrahám hátrahagyott rokonságából származik.

Ábrahám el is küldte szolgáját, Eliézert, szülőföldjére, Mezopotámiába, aki ott rátalált Rivkára, Ábrahám öccsének, Náchornak, unokájára. Ezzel a küldetéssel, mint az első sadchen – házasságközvetítő – került be a Tórába.

Fiának kiházásítása után Ábrahám is újranősült. Egy Ketura nevű nőt vett el, aki további hat fiat szült neki.

* * *

A haszid folklórban a házasságközvetítés, mint a vallásos zsidók közötti házasság létrejöttének – szinte kizárólagos – módja, természetesen nagy teret kap.

Az alábbi történet, amely a haszidizmus őskorában, a mezritsi Mággid idejében történt meg, szintén e témakörből való.

Egy fiatal és nőtlen haszid a nagyünnepeket a Mággid házában töltötte. Mielőtt még – Szukkot (Sátoros ünnep) után – hazaindult volna, elsírta nagy bánatát a rebbének, hogy nem képes megnősülni, mert szegény, mint a templom egere, és a házasságközvetítők ezért nem ajánlanak neki senkit.

A rebbe végighallgatta a sirámot, majd azt mondta neki:

– Eredj békében. Indulj haza, és az első házassági ajánlatot, amit kapsz, fogadd el.

A haszid útnak indult, majd estére megszállt egy falusi fogadóban. Ott – szokás szerint – léha alakok ettek-ittak, mulatoztak. A haszid csendben ült a kályha mellett, melengette elgémberedett tagjait. Amikor észrevették őt, a kissé ittas fiatal emberek abbahagyták a tivornyázást, és elkezdték faggani, honnan jön, hová megy. Az meg nagy naivan mindent elmesélt nekik, azt is, hogy mit mondott neki a rebbe a házassági esélyéről.

Erre az egyik fickónak felcsillant a szeme és azt mondta a jóhiszemű haszidnak:

– Nagyszerű! Van a számodra egy kitűnő ajánlatom. Itt van a húgom, fiatal és szép elvált nő, és ráadásul van neki 100 rubel hozománya is. Ha tetszik neked, mindjárt meg is tarthatjuk a kézfogót.

A haszid – rebbéje utasításának értelmében – azonnal elfogadta az ajánlatot.

Persze az egész nem volt más, mint ugratás. A lány – aki szintén belement a mókába, a fogadós lánya volt, akinek az apja éppen nem tartózkodott otthon. A díszes társaság végig játszotta, az egész „házassági” ceremóniát. Még chupát (baldachin, ami alatt összeadják az ifjú párt) is felállítottak, a Ktubát (házasságlevél), pedig maga a haszid írta meg.

Miután mindez lezajlott, az „ifjú férjet” gúnyolni kezdték, végül még jól el is verték. Az pedig nem értett semmit. Végül az egyik falusi házába menekült és ott töltötte az éjszakát is.

Reggel korán mindjárt felkereste „apósát”, a fogadóst. Illendően „kedves apósomnak” szólította, aki értetlenül bámult rá. Megkérdezte lányát, nem tudja-e, ki ez az ütődött, az pedig elmesélte az előző este történetet.

A fogadós egyáltalán nem találta a dolgot olyan jó tréfának, mint a lánya. Elmondta mindennek a „vejét”, s megkérdezte tőle, hogy' nem vette észre, hogy bolondot csináltak belőle. Olyannyira dühbe gurult, hogy a végén meg is pofozta a fiatal haszidot.

Miután a fogadós egy kissé lehiggadt, gondolkodni kezdett. Arra a következtetésre jutott, hogy a dolgot csak szép szóval tudja rendbe tenni, mert ha a fiatalember megmakacsolja magát, abból még nagy bajok származhatnak. Ezért aztán nyájas szavakkal fordult hozzá, kérvén őt, hogy adjon válólevelet viccből elvett feleségének, és ezért még 20 rubelt is.

– Megmondom neked, kedves apósom, az igazat. Az történt, hogy az én rebbém azt mondta nekem, hogy az első siduchba (házassági ajánlat), amit kapok, egyezzem bele. Én ezt meg is tettem, még akkor is, ha a többiek ezt jó tréfának is tartották. Én, a magam részéről, komolyan vettem. Ha pedig apósuram nem egyezik bele, javaslom, menjünk el együtt a mezritsi Mággidhoz – döntsön ő.

A fogadósnak nem volt más választása.

Amint a Mággid elé kerültek, a fogadós kétségbeesve elmesélte, hogy a lánya közreműködésével felelőtlen fickók becsapták ezt a mulya haszidot, aki ragaszkodik a házassághoz. A fogadós felajánlotta, hogy hajlandó 100 rubelt adni, ha a lánya megkapja a getet (váló levél).

– Most hagyj magamra ezzel a fiatal emberrel, beszélek vele, később majd gyere vissza – bocsátotta útjára őt a rebbe.

Néhány órával később a fogadós ismét a rebbénél volt és izgatottan várta a választ.

– Beszéltem a fiatalemberrel a váló levél ügyében – mondta neki a rebbe. Hajlik rá, hogy megadja, de csak azzal a feltétellel, hogy nem száz, hanem ezer rubelt kap tőled.

Chájé Szára

Írta: Wagner Tamás

2011. november 12. szombat, 21:17 - Módosítás: 2011. december 11. vasárnap, 22:10

Én pedig ajánlok neked egy jó partit, egy jó házból való ifjú embert, aki kész ezer rubelt adni neked, így téged semmi veszteség nem ér.

A fogadós elfogadta a rebbe ajánlatát.

– Hát akkor tudd meg – folytatta a rebbe – hogy az általam ajánlott fiatalember egy igen előkelő család sarja. Ő maga tehetséges, istenfélő, tanult ember. Egyetlen baja az, hogy nincs pénze. Most azonban már van ezer rubele (amit tőled kap a „válás” fejében...) ezért tehát lámpással sem találhatsz jobb vőlegényt a lányod számára..

A fogadós elfogadta a rebbe ajánlatát.

FORRÁS: NAFTALI KRAUS BLOGJA